

Teksty Drugie 1995, 2 , s. 94-95

Ankieta „Tekstów Drugich”

Opinie

Ankieta „Tekstów Drugich”

Redakcja „Tekstów Drugich” zwróciła się do autorów szkolnych i uniwersyteckich podręczników historii literatury z prośbą o odpowiedzi na następujące pytania:

- *Czy dla Autorów książek podręcznikowych dzisiejsza sytuacja różni się od tej sprzed roku 1990?*
- *Na czym polega nowość tej sytuacji dla Autorów podręczników?*
- *Czy postawiła przed nimi nowe zagadnienia merytoryczne i metodologiczne?*
- *Czy odczuwają tę sytuację jako szczególne wyzwanie i szansę dla siebie?*
- *Czy czują potrzebę nowego ujęcia przedmiotu, o którym piszą?*
- *Jeśli tak, to jaka jest skala tej „nowości”, czego dotyczy i czym się wyraża?*
- *Jakie elementy w dotychczasowym opisie swojego przedmiotu (epoka, prąd, zagadnienia historycznoliterackie, dobór tekstów, sposób interpretacji, powiązania międzytekstowe, etc.) uważają za przestarzałe i wymagające nowego opisu, a jakie warte pozostawienia?*
- *Czy źródłem innowacji i inspiracji podręcznikowych jest dla nich nowa sytuacja historyczna, czy ich własne badania, koncepcje tematyczne albo hierarchie wartości?*
- *Jakie znaczenie dla pisania historycznoliterackich książek podręcznikowych ma wiedza teoretycznoliteracka?*

- Czy pisząc podręcznik lub jego rozdział postępują w myśl przyjętych wcześniej pomysłów lub założeń?
- Jak oceniają recepcję swoich książek?
- Czy znajdują zrozumienie u czytelników, redaktorów, recenzentów?

Wypowiedzi autorów, którzy odpowiedzieli na naszą ankietę, drukujemy w porządku alfabetycznym.

Tadeusz Bujnicki
Podręcznik –
„chwila obecna” i „długie trwanie”

Na ankietowe pytanie o „dzisiejszą” sytuację autora podręcznika literatury, mogę częściowo odpowiedzieć przypominając swoje uczestnictwo w sesji naukowej „Podręczniki literatury w szkole średniej. Wczoraj – dziś – jutro” (w 1989 roku właśnie), której uczestnicy próbowali bliżej określić model nowego podręcznika, uwolnionego od zobowiązań ideologicznych i ciasnych ram programowych. Ponieważ stan wcześniejszy określały przede wszystkim czynniki polityczne, na tę przeszkodę zwracano głównie uwagę.

Sama idea obowiązującego podręcznika, udzielania podręcznikom tzw. „aprobaty” przez wyznaczonego urzędnika resortu, ustalania nomenklaturowej listy autorów [...] wszystko to mówi, że podręcznik szkolny, a szczególnie z zakresu treści humanistycznych, był w PRL-u przede wszystkim narzędziem ideologii i polityki oświatowej

– pisała w *Przedmowie* do materiałów sesji z właściwą sobie bezkompromisowością Bożena Chrzęstowska.

Oceniając (negatywnie) przeszłość, sesja skupiła się głównie na modelowaniu podręcznika „jutra”. Wystąpiłem wówczas wspólnie z Zenonem Urygą jako autor referatu projektującego kształt podręcznika literatury współczesnej. Z drugiej strony, jako autor świeżo wydanego *Pozytywizmu*¹ pojawiłem się w roli negatywnego przykładu metody „konserwatywno-unwersyteckiej”. Natomiast do funkcji pozytywnego wzoru pretendował na sesji podręcznik *Starożytność* –

¹ *Pozytywizm*. Podręcznik literatury dla klasy II szkoły średniej. WSiP, wyd. I 1989, wyd. IV zmienione 1994.